

Béla.) Szent István Társulat, Budapest, 2009, 244.

²⁵Pilinszky János: *Párizsi filmlevél*. Új Ember, 1971. augusztus 1. In uő.: *Publicisztikai írások*, i. m. 651.

²⁶Uo.

²⁷Pilinszky János: *Az imádság szerepe a világban*, Új Ember, 1981. január. 4. In uő.: *Publicisztikai írások*, i. m. 817.

²⁸Pilinszky János: i. m. 818.

bűneink hierarchiáját megítélni — nem a mi dolgunk. Az ítélet egyedül Istené. A mi egyetlen lehetőségünk az osztozás a közös bánatban és az ingyenes kegyelemben.”²⁶

A második, *Az imádság szerepe a világban* című írás ennél valamivel konkrétabb, bár itt sem állapítható meg teljes biztonsággal, hogy a személyes vagy az általános ítéletről van-e szó. Az Úr csöndjébe beleszemmisülő, néma imádságot Pilinszky az „önzetlenség iskolájának” nevezi, majd odakapcsolja az ítélethez: „Arra tanít, ezerszer jobb a saját bűnünket ismernünk, mint másokét, hiszen a Bárány színe előtt se másokról kell majd beszámolnunk, hanem egyedül saját magunkról, egyedül saját vétkeinkről kell majd számot adnunk.”²⁷ Ahogy azonban az imádságban, úgy az ítélet aktusában sem lehet felcserélni a dialogikus formát egy feltételezett belső monológra. Legfőbb kérdésünket egyedül Isten tudja megfogalmazni, mivel „szívünk egyedül Isten fogalmazásában képes a tiszta beszédre, számíthat hatékony beszédre és meghallgatásra”.²⁸ Ez az a kegyelmi pillanat, amikor „a Bárány egyedül engem néz, s egyedül engem kérdez, s egyetlen szó erejéig se mások bűneiről, hanem egyedül a saját bűneimről” — írja.

A személyes ítélet eddig taglalt fő kérdése, hogy vajon az Isten ítéli-e meg az embert, vagy az ember ítéli meg önmagát azzal, ahogy döntéseit meghozza, a kinyilatkoztatás erre vonatkozó szűkszavúsága miatt továbbra is megválaszolhatatlan marad. Nem is az a fontos azonban, hogy állást foglaljunk — ahogy Pilinszkynél is a kétféle megközelítési mód közötti ingadozást tapasztaljuk —, hanem hogy tudatosítsuk, mit jelenthet számunkra ez a speciálisan katolikus tanítás, melynek értelmében végigjárhatjuk életutunkat az igazság fényénél, és elérkezhetünk a szeretet teljességére.

MARTON ÁRPÁD

Zarándokok

*Leszállt az est. A napraforgók
földre szegezett tekintettel állnak,
várván föloldozást, mint zarándokok
el nem követett bűnökért.
Miért? Egyik sem kérdi.
Mint józan korba lépett férfi,
lehajtott fejjel állnak, elfogadva
a lét törvényét, mely nem nyújt indokot.
Bölcs dolog, nagy tanítás. Ha kél a Nap,
s fejük fölemelik, akkor sem kérdezik:
hány nap az élet. Lélek
vár sorsára bennük megadón.*

Pascal

*Egy csillag ég csupán.
E végtelenségből szótt ponyva
magányod leple inkább,
mely úgy borít be, hogy
alatta érezd, milyen póre vagy,
didergő semmiség.
Leleplez ez az ég-lepel, megfosztva
mindentől, amit nagy kevélyen
magadra öltesz napvilágnál.
Az igazság órája ez a lét ölé,
mely maga is csak pillanat talán.*

Retrospektív

*Színfoltok. Árnyak csöndje.
Régi nyár örökzöldje
vibrál a képen.
Minthogyha régen valahogy
lángolóbb lett volna nap és ragyogás.
Csak pár ecsetvonás:
mint léggömb árnya lebben
egy sápadt képkeretben
az élet.*

Juhász Gyula folyója

*Amott, a Maros-torkolatnál
talán még mindig nyár van.
Tiszánk, sötét selyemszalag,
lebeg a holdsugarban,
s a füzesek sejtelmesen
feketéllnek az éjben.
Most elhiszed: ifjú szíved
szó álmod lenn a stégen.*